C/2026/90054

30.6.2026.

Ispravak Zajedničke izjave „Europa za kulturu – kultura za Europu”

(Službeni list Europske unije C, C/2026/3440, 25. lipnja 2026.)

Tekst Zajedničke izjave glasi kako slijedi:

ZAJEDNIČKA IZJAVA „EUROPA ZA KULTURU – KULTURA ZA EUROPU”

I. UVOD

1. Komisija je 12. studenoga 2025. Vijeću i Europskom parlamentu predstavila Nacrt zajedničke izjave „Europa za kulturu – kultura za Europu” („Zajednička izjava”) ([1]). Cilj je izjave osigurati snažniju političku predanost kulturi, u okviru uloga i nadležnosti svake institucije.

2. Odbor stalnih predstavnika 1. travnja ovlastio je predsjedništvo da započne međuinstitucijske rasprave s Europskim parlamentom i Komisijom na temelju teksta kako je naveden u dokumentu 7663/26 REV 1, nakon njegova razmatranja u Odboru za poslove u kulturi 21. siječnja 2026. i 17. veljače 2026.

3. Održana su četiri međuinstitucijska sastanka radi rasprave o tekstu izjave, tri na tehničkoj razini (22. travnja, 4. svibnja i 6. svibnja 2026.) i jedan na političkoj razini (18. svibnja 2026. u Strasbourgu), na kojima je postignut privremeni politički dogovor s Europskim parlamentom i Komisijom. Postignuti kompromis naveden je u Prilogu.

4. Zajedničku izjavu sada bi trebali potpisati Europski parlament, Vijeće i Komisija.

II. ZAKLJUČAK

Odbor stalnih predstavnika poziva se da:

— potvrdi dogovor i

— preporuči Vijeću da:

  — odobri tekst Zajedničke izjave „Europa za kulturu – kultura za Europu” kako je naveden u Prilogu i

  — ovlasti predsjedništvo za potpisivanje izjave u njegovo ime.

([1]) Dok. 15410/25 ADD 2.

Съставено в Брюксел на осемнадесети юни две хиляди двадесет и шеста година.

Hecho en Bruselas, el dieciocho de junio de dos mil veintiséis.

V Bruselu dne osmnáctého června dva tisíce dvacet šest.

Udfærdiget i Bruxelles den attende juni to tusind og seksogtyve.

Geschehen zu Brüssel am achtzehnten Juni zweitausendsechsundzwanzig.

Kahe tuhande kahekümne kuuenda aasta juunikuu kaheksateistkümnendal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις δεκαοκτώ Ιουνίου δύο χιλιάδες είκοσι έξι.

Done at Brussels on the eighteenth day of June in the year two thousand and twenty six.

Fait à Bruxelles, le dix-huit juin deux mille vingt-six.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an t-ochtú lá déag de Mheitheamh sa bhliain dhá mhíle fiche a sé.

Sastavljeno u Bruxellesu osamnaestog lipnja godine dvije tisuće dvadeset šeste.

Fatto a Bruxelles, addì diciotto giugno duemilaventisei.

Briselē, divi tūkstoši divdesmit sestā gada astoņpadsmitajā jūnijā.

Priimta du tūkstančiai dvidešimt šeštų metų birželio aštuonioliktą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétezerhuszonhatodik év június havának tizennyolcadik napján.

Magħmul fi Brussell, fit-tmintax-il jum ta' Ġunju fis-sena elfejn u sitta u għoxrin.

Gedaan te Brussel, achttien juni tweeduizend zesentwintig.

Sporządzono w Brukseli dnia osiemnastego czerwca roku dwa tysiące dwudziestego szóstego.

Feito em Bruxelas, em dezoito de junho de dois mil e vinte e seis.

Întocmit la Bruxelles la optsprezece iunie două mii douăzeci și șase.

V Bruseli osemnásteho júna dvetisícdvadsaťšesť.

V Bruslju, osemnajstega junija dva tisoč šestindvajset.

Tehty Brysselissä kahdeksantenatoista päivänä kesäkuuta vuonna kaksituhattakaksikymmentäkuusi.

Som skedde i Bryssel den artonde juni år tjugohundratjugosex.

За Европейския парламент
Por el Parlamento Europeo
Za Evropský parlament
For Europa-Parlamentet
Für das Europäische Parlament
Euroopa Parlamendi nimel
Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
For the European Parliament
Par le Parlement européen
Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
Za Europski parlament
Per il Parlamento europeo
Eiropas Parlamenta vārdā –
Europos Parlamento vardu
az Európai Parlament részéről
Ghall-Parlament Ewropew
Voor het Europees Parlement
W imieniu Parlamentu Europejskiego
Pelo Parlamento Europeu
Pentru Parlamentul European
Za Európsky parlament
Za Evropski parlament
Euroopan parlamentin puolesta
För Europaparlamentet

Председател
La Presidenta
Předsedkyně
Formand
Die Präsidentin
President
Η Πρόεδρος
The President
La présidente
An tUachtarán
Predsjednica
La Presidente
Priekšsēdētāja
Pirmininkė
Az elnök
Il-President
De Voorzitter
Przewodnicząca
A Presidente
Președinta
Predsedníčka
Predsednica
Puhemies
Ordförande

За Съвета на Европейския съюз
Por el Consejo de la Unión Europea
Za Radu Evropské unie
For Rådet for Den Europæiske Union
Für den Rat der Europäischen Union
Euroopa Liidu Nõukogu nimel
Για το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
For the Council of the European Union
Pour le Conseil de l'Union européenne
Thar ceann na Comhairle
Za Vijeće Europske unije
Per il Consiglio dell'Unione europea
Eiropas Savienības Padomes vārdā
Europos Sąjungos Tarybos vardu
Az Európai Unió Tanácsa részéről
Ghall-Kunsill ta' l-Unjoni Ewropea
Voor de Raad van de Europese Unie
W imieniu Rady Unii Europejskiej
Pelo Conselho da União Europeia
Pentru Consiliul Uniunii Europene
Za Radu Európskej únie
Za Svet Evropske unije
Euroopan unionin neuvoston puolesta
För Europeiska unionens råd

Председател
El Presidente
Předseda
Formand
Der Präsident
Eesistuja
Ο Πρόεδρος
The President
Le Président
An tUachtarán
Predsjednik
Il Presidente
Priekšsēdētājs
Pirmininkas
Az elnök
Il-President
De Voorzitter
Przewodniczący
O Presidente
Președintele
Predseda
Predsednik
Puheenjohtaja
Ordförande

За Европейската комисия
Por la Comisión Europea
Za Evropskou komisi
For Europa-Kommissionen
Für die Europäische Kommission
Euroopa Komisjoni nimel
Για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή
For the European Commission
Par la Commission européenne
Thar ceann an Choimisiúin
Za Europsku komisiju
Per la Commissione europea
Eiropas Komisijas vārdā –
Europos Komisijos vardu
az Európai Bizottság részéről
Ghall-Kummissjoni Ewropea
Voor de Europese Commissie
W imieniu Komisji Europejskiej
Pela Comissão Europeia
Pentru Comisia Europeană
Za Európsku komisiu
Za Evropsko komisijo
Euroopan komission puolesta
För Europeiska kommissionen

Председател
La Presidenta
Předsedkyně
Formand
Die Präsidentin
President
Η Πρόεδρος
The President
La présidente
An tUachtarán
Predsjednica
La Presidente
Priekšsēdētāja
Pirmininkė
Az elnök
Il-President
De Voorzitter
Przewodnicząca
A Presidente
Președinta
Predsedníčka
Predsednica
Puheenjohtaja
Ordförande

Roberta METSOLA

Nikos CHRISTODOULIDES

Ursula von der LEYEN

PRILOG

Nacrt zajedničke izjave

„Europa za kulturu – kultura za Europu”

Preambula

budući da:

a) Europa je kontinent umjetnosti, kulture i kreativnosti neizmjerne vrijednosti te bogate kulturne baštine i povijesti. Europska kulturna raznolikost i dinamičnost, koje su plod izvrsnosti njezinih umjetnika te kulturnih i kreativnih djelatnika, iznimno su važne za vrijednosti i identitet EU-a, potiču europski osjećaj pripadnosti i zajednički europski identitet i jačaju demokraciju.

b) Kulturni i kreativni sektori i industrije dinamični su sektori gospodarstva. Obuhvaćaju sve vrste izričaja i pojavne oblike povezane s umjetnošću, kulturom, kulturnom baštinom te audiovizualnim sadržajem i medijima. Oni su strateški resurs za konkurentnost i koheziju Europe, doprinose gospodarskom rastu te pozitivno utječu na različite sektore i područja, otvaraju kvalificirana radna mjesta i povećavaju kreativne i inovativne prednosti EU-a.

c) Kultura i kulturna baština u središtu su temeljnih vrijednosti na kojima EU počiva – poštovanje ljudskog dostojanstva, sloboda, demokracija, jednakost, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava (članak 2. UEU-a) – i utjelovljuju moto „Ujedinjena u raznolikosti”. U području kulture opći je cilj EU-a poštovati i promicati svoju bogatu kulturnu i jezičnu raznolikost, osigurati očuvanje i unapređenje europske kulturne baštine i poticati suradnju među državama članicama (članak 3. UEU-a, članak 167. UFEU-a), čime podupire djelovanja država članica u području kulture.

d) Kultura i kulturna baština omogućuju zamišljanje poželjne budućnosti i iznimno su važne za europski način života. Platforma su za javni dijalog, ujedinjavaju zajednice, obogaćuju živote, jačaju koheziju naših društava i važan su orijentir za vanjsko djelovanje EU-a. EU može iskoristiti kulturna dobra za izgradnju otpornosti, promicanje mira i demokracije te za poticanje inovativnih rješenja koja doprinose održivom razvoju.

e) Kultura je strateški resurs EU-a za suočavanje s današnjim pritiscima, kao što su geopolitičke i geoekonomske tenzije, globalno zagrijavanje i uništavanje okoliša, društvene i gospodarske nejednakosti, brz tehnološki napredak, demografske promjene i kriza mentalnog zdravlja. Istodobno, kulturni i kreativni sektori i industrije, uključujući audiovizualnu industriju, imaju vlastite poteškoće, koje treba prevladati ciljanom potporom i odlučnim djelovanjem.

f) U ovoj se izjavi iznosi dugoročna strateška vizija kulture u središtu europskog identiteta, koja se temelji i na postignućima planova rada EU-a za kulturu. Naglašava se važnost kulture za pojedince, zajednice i EU te se jačaju kulturna prava i načela. Prepoznaje se da su kulturne aktivnosti, roba i usluge izraz identiteta, vrijednosti i značenja. Osim toga, u izjavi se ponovno potvrđuje da bi Unija u svim svojim djelovanjima trebala uzeti u obzir kulturne aspekte, posebno kako bi se poštovala i promicala raznolikost njezinih kultura.

g) Priznajući potpornu ulogu EU-a u području kulture, ovom se izjavom potvrđuju zajedničke političke obveze i odgovornosti Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije, u okviru njihovih nadležnosti i potpuno u skladu s pravom EU-a, utemeljene na ključnim smjernicama utvrđenima u Komisijinu Kulturnom kompasu za Europu iz 2025.

Zajednička izjava „Europa za kulturu – kultura za Europu”

Nastojimo promicati i pozicionirati kulturu kao resurs koji doprinosi europskom jedinstvu, demokraciji, raznolikosti, izvrsnosti i konkurentnosti, a u isto vrijeme od njih ostvaruje korist. Stoga se obvezujemo:

— jačati ulogu Europske unije kao globalne kulturne sile i dinamičnog središta kreativnosti u kojem svatko može slobodno stvarati kulturu, pristupati joj i u njoj sudjelovati; ulogu u zaštiti kulturnih prava te osnaživanju građana i kreativnih djelatnika,

— osigurati da kultura i dalje bude pokretačka snaga socioekonomske i teritorijalne strukture Europe, imajući na umu inherentnu, društvenu, građansku i gospodarsku vrijednost kulture i njezin transformacijski potencijal,

— promicati mjere za jačanje, napredak, inovacije i konkurentnost na globalnoj razini,

— uvažavati inherentnu vrijednost kulture i njezine uloge javnog dobra koje doprinosi otpornosti i održivom rastu EU-a.

U skladu s tim obvezama i četiri glavna elementa Kulturnog kompasa za Europu izjavljujemo da prihvaćamo sljedeća načela za kulturne politike u Europi.

1. **Sloboda umjetničkog izražavanja** i sloboda stvaranja temelji su kulture i imaju nezamjenjivu ulogu u poticanju demokratskih društava i očuvanju europskih vrijednosti.

Obvezujemo se:

— štititi slobodu umjetničkog izražavanja i poštovati vrijednosti EU-a kao temelj demokracije i temeljna prava u Europskoj uniji,

— braniti umjetnike i kulturne djelatnike od cenzure, zastrašivanja i neopravdanog uplitanja,

— štititi neovisnost kulturnih ustanova.

2. **Kulturna i jezična raznolikost** temeljne su vrijednosti na kojima se zasniva EU. Obvezujemo se:

— podupirati, isticati i čuvati bogatu kulturnu i jezičnu raznolikost Europske unije i njezin kulturni suverenitet,

— promicati bogatu raznolikost kulturnih djela i sadržaja stvorenih u Europi, posebno na internetu, i poticati njihovu vidljivost i dostupnost, i to na svim službenim jezicima EU-a uz potpuno poštovanje jezične raznolikosti.

3. **Pristup kulturi** temeljni je stup demokratskih i uključivih društava. Obvezujemo se:

— povećati uključiv pristup, sudjelovanje, uživanje i korist od kulture i kulturne baštine za sve, a posebno za mlađe generacije,

— posvetiti posebnu pozornost kulturnim pravima, što obuhvaća pristup kulturi, za ranjive osobe, uključujući osobe s invaliditetom, marginalizirane osobe ili osobe u nepovoljnom položaju te osobe koje žive u ruralnim, udaljenim ili nedovoljno pokrivenim područjima, uključujući područja u kojima postoje opasnost od depopulacije ili socioekonomski izazovi,

— jačati i poboljšati kulturnu infrastrukturu u cijeloj Europi, obraćajući posebnu pozornost na smanjenje socioekonomskih i teritorijalnih nejednakosti te potičući sudjelovanje u kulturi na lokalnoj razini.

4. Svi imaju pravo na **poštene, pravedne, zdrave i sigurne radne uvjete**, pa tako i umjetnici i kulturni djelatnici, koji su nositelji naših kulturnih i kreativnih sektora i industrija. Pravedna naknada i odgovarajući radni uvjeti ključni su za umjetničku slobodu i kulturnu raznolikost. Obvezujemo se:

— promicati pravedne naknade, odgovarajuću socijalnu zaštitu i pristup razvoju vještina i mobilnosti za sve umjetnike i kulturne djelatnike, kao i podupirati njihova prava na kolektivno pregovaranje i promicati njihovu sigurnost i zdravlje na radu, uključujući njihovo mentalno zdravlje, poštujući pritom ulogu i autonomiju socijalnih partnera,

— promicati rodnu ravnopravnost u kulturi i kulturnoj baštini te štititi prava umjetnika i kulturnih djelatnika s invaliditetom.

5. **Mladi** su presudni za oblikovanje budućnosti Europe i njezina raznolikog kulturnog krajobraza. Obvezujemo se:

— promicati zastupljenost i sudjelovanje mladih u izradi kulturnih politika kako bi se njihovo mišljenje uzelo u obzir u donošenju odluka koje se na njih odnose,

— podupirati mlade i nove umjetnike, uključujući marginalizirane osobe ili osobe u nepovoljnom položaju, uvažavajući pritom njihov doprinos europskoj kulturi i baštini,

— poticati međugeneracijsku suradnju i razmjenu među umjetnicima kako bi se osigurao prijenos vještina, znanja i tradicija.

6. Sinergija između **kulture, umjetnosti i obrazovanja** temelj je za razvoj i blagostanje budućih društava. Obvezujemo se:

— poticati umjetničko obrazovanje za sve u formalnom, neformalnom i informalnom učenju u okviru cjeloživotnog učenja, čime se doprinosi raznolikosti i otpornosti EU-a,

— podupirati pristup STEAM (prirodne znanosti, tehnologija, inženjerstvo, umjetnost i matematika) i interdisciplinarne i transdisciplinarne sinergije između kulture, umjetnosti, prirodnih znanosti i tehnologije.

7. Pokazalo se da sudjelovanje u kulturnom životu pozitivno utječe na **zdravlje i dobrobit** pojedinaca i zajednica. Obvezujemo se:

— promicati, u okviru naših politika, pozitivne učinke kulture i sudjelovanja u kulturi na zdravlje i dobrobit,

— razmjenjivati primjere dobre prakse i inovativne pristupe u svim sektorima.

8. Etička, održiva i odgovorna primjena i razvoj sustava **umjetne inteligencije** (UI) te upravljanje tim sustavima trebali bi poticati ljudsku kreativnost u okviru pravednog i antropocentričnog pristupa utemeljenog na pravima. Trebalo bi: poštovati kulturna prava, pristupačnost, uključivost i kulturnu raznolikost; promicati dostupnost i vidljivost europskog, nacionalnog i lokalnog sadržaja te im doprinositi; poticati konkurentnost; premostiti digitalni jaz i poticati digitalnu uključenost. Obvezujemo se:

— promicati ljudsko stvaralaštvo i europsku kulturnu i jezičnu digitalnu suverenost i raditi na uklanjanju etičkih rizika od pristranosti i kulturne homogenizacije,

— štititi prava intelektualnog vlasništva smanjenjem utjecaja umjetne inteligencije na stvaratelje i njihovu pravednu naknadu, a ujedno prihvaćati inovacije,

— poticati transparentnost sadržaja generiranog umjetnom inteligencijom kako bi se olakšalo razlikovanje između sadržaja generiranog ljudskim djelovanjem i sadržaja generiranog umjetnom inteligencijom,

— pratiti i ublažavati učinke umjetne inteligencije na radna mjesta i pomagati kulturnim i kreativnim sektorima i industrijama u prilagodbi na tehnološke promjene i stjecanju digitalnih vještina,

— poticati primjenu umjetne inteligencije kao alata za potporu kulturnim i kreativnim djelatnicima i omogućiti kulturnim i kreativnim sektorima i industrijama da iskoriste mogućnosti tih tehnologija, čime se jačaju inovacijski kapacitet Europe i globalna tehnološka konkurentnost.

9. **Kulturna baština** most je između prošlosti i budućnosti. Simbol je ujedinjenosti u raznolikosti i jedan od temelja našeg identiteta, demokracije i otpornosti. Obvezujemo se:

— štititi, čuvati i promicati bogatu prirodnu i kulturnu baštinu Europe, materijalnu i nematerijalnu, i pritom iskoristiti digitalne tehnologije za poticanje njezina očuvanja, pristupačnosti i inovacija,

— poboljšati informiranost, istraživanje i izgradnju kapaciteta, kao i upotrebu i interoperabilnost baza podataka i digitalnih tehnologija za suzbijanje nezakonite trgovine kulturnim dobrima i drugih povezanih kaznenih djela i ujedno poticati suradnju svih relevantnih stručnjaka, npr. stručnjaka za baštinu, izvršavanje zakonodavstva ili carinu, među ostalim u međunarodnom kontekstu,

— poticati međugeneracijske razmjene kako bi se osigurao prijenos kulturne baštine i znanja sa starijih generacija na mlađe.

10. Kultura i kulturna baština potiču **regionalni i teritorijalni razvoj, otpornost, socijalnu koheziju i konvergenciju** među europskim regijama. Treba ih zaštititi i u kriznim vremenima, među ostalim od utjecaja klimatskih promjena. Obvezujemo se:

— iskorištavati potencijal kulture i kulturne baštine, u sinergiji s drugim područjima, za povećanje privlačnosti svih područja i prevladavanje teritorijalnih izazova, uključujući ublažavanje demografskog pada, posebno u rubnim, ruralnim, udaljenim i nedovoljno pokrivenim područjima i najudaljenijim regijama EU-a,

— poboljšavati održivost kulturnog turizma, uz poštovanje kulturne baštine, krajobraza i praksi zajednica, te doprinositi regionalnom i lokalnom razvoju,

— razmatrati različite načine za uključivanje kulture i kulturne baštine u suradnju u području pripravnosti na krize, planiranja sigurnosti i pripravnosti na krize, upravljanje krizama i rizicima, obnovu nakon krize, oporavak i proces izgradnje mira.

11. Kultura, uključujući kulturnu baštinu, iznimno je važna za **prelazak na okolišnu održivost** jer oblikuje vrijednosti, ponašanja i praksu na kojima se temelji okolišno odgovoran razvoj. Obvezujemo se:

— naglašavati važnost kulture u odgovoru politike na ekološke izazove promicanjem arhitekture, dizajna, zaštite baštine i upravljanja krajobrazom koji su fokusirani na kvalitetu, inovacije, uključenost i izvrsnost, kao i poticanjem primjene praktičnih alata za ozelenjivanje i prihvaćanja vještina te omogućivanjem akterima u području kulture i baštine da predvode i mijenjaju diskurse u interakciji sa zajednicama.

12. Rad na ostvarenju ambicija iz ove izjave i potpuno iskorištavanje transverzalnih učinaka kulture podrazumijeva promicanje kulture u unutarnjim i vanjskim politikama EU-a, uvažavanje potreba kulturnih i kreativnih sektora i industrija i ulaganje u njih te praćenje napretka. Obvezujemo se:

— podupirati održivost kulturnih i kreativnih sektora i industrija i čuvati kulturnu baštinu, među ostalim poticanjem različitih oblika financiranja i razmatranjem inovativnih i alternativnih načina financiranja na svim razinama upravljanja,

— osigurati djelotvorno uključivanje kulture u relevantne strategije, politike i djelovanja EU-a i odgovarajuće instrumente financiranja, od rane faze njihova osmišljavanja do provedbe,

— jačati prekograničnu cirkulaciju europskih kulturnih djela u svoj njihovoj raznolikosti,

— blisko i redovito surađivati s relevantnim dionicima,

— promicati ovu izjavu, u okviru uloga i ovlasti potpisnikâ, u odnosima EU-a s partnerskim zemljama i relevantnim međunarodnim organizacijama te poticati suradnju u okviru multilateralnih foruma,

— raditi na inicijativama za poboljšanje dostupnosti pouzdanih i usporedivih podataka o kulturi kako bi se podržao razvoj kulturnih politika utemeljenih na dokazima,

— preispitivati napredak u područjima obuhvaćenima ovom izjavom.